

Vergaderjaar 2025–2026

23 432

De situatie in het Midden-Oosten

Nr. 603

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 september 2025

Op 17 september jl. heeft het lid Van Baarle (DENK) een brief verzocht over het recente rapport van de *Independent International Commission of Inquiry (Col) on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel* over het handelen van Israël in de Gazastrook. Deze Kamerbrief is een reactie op het verzoek van de Kamer om een toelichting op dit rapport. Tevens wordt er ingegaan op de voorstellen van de Europese Commissie.

Rapport Commission of Inquiry

Op 16 september jl. publiceerde de *Commission of Inquiry (Col)* een analyse van het handelen van Israël in de Gazastrook in het kader van het Genocideverdrag. De Col concludeert op basis van gesprekken, interviews en analyses van o.a. openbare informatiebronnen onder andere dat Israëlische autoriteiten en -krijgsmacht genocidale opzet hadden en dat nog steeds sprake is van genocidale opzet.

Zoals de Commissie zelf ook constateert is het oordeel of sprake is van genocide uiteindelijk aan het Internationaal Gerechtshof (IGH). Zoals ook gesteld in de Kamerbrieven van 21 januari, 18 juni en 9 september¹ jl., is Nederland in de regel terughoudend om situaties als genocide te kwalificeren. Op dit moment speelt deze kwestie in de rechtszaak van Zuid-Afrika v. Israël bij het IGH.

De Nederlandse terughoudendheid om zaken te kwalificeren als genocide moet niet worden gezien als ontkenning van de ernst van de situatie in de Gazastrook. Het menselijk leed is ongekend en de ernst gaat niet aan het kabinet voorbij. Het rapport onderstreept de catastrofale situatie in de Gazastrook, het grote leed van de Palestijnse burgerbevolking en trekt conclusies over het optreden van Israël ter plaatse. Nederland neemt elk

¹ Kamerstuk 23 432, nr. 546, Kamerstuk 23 432, nr. 563, Kamerstuk 23 432, nr. 569 en 21 501-02, nr. 3228

risico op genocide zeer serieus en heeft, mede in het licht van de genoemde verplichting, al langere tijd stappen ondernomen om de situatie ter plaatse naar vermogen te verbeteren. Zoals gesteld in de Kamerbrief van 18 juni jl.² roept het huidige Israëlische handelen ook bij het kabinet urgente vragen op over de proportionaliteit daarvan. In bredere zin is het rapport een opsomming van onbeschrijflijk leed dat gepaard gaat met oorlog, en de daaruit vloeiende humanitaire catastrofe baart het kabinet zorgen.

Het rapport bevat enkele duidelijke aanbevelingen, waartoe Nederland ook al lange tijd oproept. Dit heeft onder andere betrekking op het verlenen van vrije toegang aan humanitaire actoren en de implementatie van de voorlopige maatregelen van het IGH. Nederland zet zich hard in om de humanitaire situatie in de Gazastrook te verlichten en de oorlog te beëindigen door een combinatie van druk op en dialoog met de Israëlische regering.

Voorstellen Europese Commissie

In de Staat van de Unie-toespraak van 10 september jl. kondigde Europese Commissievoorzitter Von der Leyen maatregelen tegen Israël aan. Deze voorstellen zijn vandaag besproken in het college en tijdens het Comité van Permanente Vertegenwoordigers (Coreper). De Commissie stelt de gedeeltelijke opschorting van het handelsgedeelte van het EU–Israël Associatieakkoord voor. Daarnaast bepleit de Commissie aanname van het voorstel tot het sanctioneren van de extremistische Ministers Ben-Gvir en Smotrich, additionele sancties tegen gewelddadige kolonisten en organisaties, alsmede additionele sancties tegen Hamas. Veel van de voorstellen die de Commissie doet zijn in lijn met hetgeen waarvoor Nederland al langer binnen de EU pleit en kunnen daarom rekenen op de steun van het kabinet. Het kabinet blijft daarnaast in samenwerking met gelijkgestemde partners ook aandringen op een voorstel van de Europese Commissie voor handelspolitieke maatregelen tegen de import van goederen uit de illegale nederzettingen in bezet gebied, conform motie Van Campen en Boswijk.

De inzet van het kabinet is erop gericht om een einde aan de oorlog te bewerkstelligen, het leed in de Gazastrook te verlichten en tot een duurzame oplossing te komen, zonder een terroristische organisatie als Hamas. Voor het vrijlaten van alle gijzelaars, het lenigen van de humanitaire noden en een duurzame oplossing blijft het essentieel dat er spoedig een staakt-het-vuren komt tussen Israël en Hamas. Het kabinet doet dit door een combinatie van druk en dialoog om de regering Netanyahu van koers te laten wijzigen. Ook koestert het kabinet geen illusies over het handelen en de intenties van Hamas, die mede verantwoordelijkheid draagt voor de situatie ter plaatse, het uitblijven van een staakt-het-vuren en het lot van de gijzelaars.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
D.M. van Weel

² Kamerstuk 23 432, nr. 563